UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Ex delictis defuncti in quantum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

non cenſetur prohibita: cum teſtator non poſſit hoc ius ad alium applicare. ⁊ ideo non videt̃ auferre iure prohibito. hoc ponit Bart. no. in. l. vt iuriſiur. §. ſi liberi. ff. de ope. lib. vbi videas. hoc apparet etiam, quod vbi non eſt obligatio, ſed quidam ordo ſuccedendi, ibi non cadit compenſatio. ⁊ etiam iſta verba prohibitoria non habẽt aliam vim quam vim compenſationis. quod tene menti. Ultimo nota de ſeparatione bonorũ: ⁊ dic vt habes in glo. ſic ⁊ alibi fit ſeparatio. ff. de ſeparationibus. l. j. §. illius. §. preterea. ⁊. §. queſitum. ff. de tribu. l. procuratoris. §. ſi plures.

¶ Lex ſeptima.

Creditores. ¶ Creditor non agit contra legatarios, ſed contra heredes. h. d. ¶ Nota quod perſonalis actio nõ ſequitur fundum, ſecus in hypothecaria, vel alia actione reali, vel in rem ſcripta. ⁊ ita ceſſant contraria. ¶ Heredes. ſ. vniuerſales. qđ dic vt plene nota. ſ. de rei vendi. l. cum a matre. ⁊. ff. de tranſac. l. controuerſia. Hec lex innuit quod legatarij nõ ſunt creditores hereditarij. vnde gloſ. opp. de. l. hereditariarum. ff. de act. ⁊ oblig. Sol. non ſunt creditores proprie loquendo, quia ius eorum non eſt aditione cõfirmatũ: vt. ff. de ſtipul. ſer. l. ſi ſeruus communis meuſ ⁊ caſtrenſis peculij. in fi. prin. Sed tamen qꝛ ius eorum eſt initiatum per mortem teſtatoris nõ ſolum quo ad dominium, ſed etiam quo ad actionem perſonalem ⁊ hypothecariam, vt innuit hic gloſ. dicuntur legatarij etiam creditores hereditatis largo modo. ⁊ adde. ff. famil. erciſcun. l. his conſequenter. §. Celſus. ⁊ dicam in. l. prima. ſ. communia. de leg. Bald.

¶ Ex delictis defunctorum in quantum heredes conueniantur. Rubrica.

¶ Circa rubricam iſtam ſto contentus eo quod gloſſ. dicit eſt autem iſta rubrica querens, ⁊ ſoluens tex. Bald.

1 ¶ Litis conteſtatio debet eſſet valida. nam inualida nihil operatur.
2 Pene afflictiue animati corporis finiuntur morte.
3 Quid ſi interuenit aliquid qđ equiparetur ſententie puta confeſſio ſolennis in iudicio, an tũc bona debeant applicari fiſco?
4 Reus accuſatus mortuus eſt ante ſentẽtiam: an heredes poſſint inſtare vt feratur ſententia pro purganda infamia accuſati defuncti? 5.
6 Penam quid facit tranſire ad heredes?
7 Lege vel ſtatuto ſi cauetur, qđ aliquis habeatur pro confeſſo, intelligitur ſi haberi debeat.
8 Reus accuſatus, lata ſententia, ſi decedit naturaliter in tempore appellandi, quid iuris?
9 Reo mortuo, qualiter formabuntur verba defenſionis, vel ſententie?
10 Heres nunquid poſſit appellare propter bona ad reparationem eius vite?
11 Bannitus, ſi poſtea capitur, ⁊ decapitatur, an efficiatur ſeruus pene?
12 Actiones ex delicto, an tranſmittantur actiue ad heredes?
13 Quid de tranſmiſſione paſſiua?
14 Confeſſus eſt aliquis me preſente extra iudiciũ quod mihi dedit damnum: an ex iſta confeſſione heres teneatur?
15 Fur qui ſurripuit mihi rem meam, an poſt mortem meam poſſit accuſari ab herede meo?

a ¶ Interuenit. Vide Antoni. de but. in. ca. cũ ſpeciali. §. j. extra de app.

b ¶ Applicari fiſco. No. ꝙ licet ad hoc vt bona ſint confiſcata, requirat̃ ſententia ante mortẽ accuſati. hoc verũ, niſi cauſa eſſet cõcluſa, vel preceſſiſſet confeſſio. quod eſt not. dignum. ⁊ vide in ſimili quod vult do. Anto. in c. ij. vt lite pend.

¶ Lex vnica.

Poſt litis conteſtationem. ¶ Actiones ex delicto poſt lit. conteſt. tranſeunt ad heredes: ſed ante lit. conteſt. non tranſeunt, niſi quatenus ad eos peruenit. h. d. nota. Diuiditur in tres partes, in prima parte ponitur regula poſt lit. conteſt. in ſecunda ponitur regula ante lit. conteſta. que eſt bimembris. in tertia parte ponitur ratio huius membri. Secunda ibi. alioquin. tertia ibi. ne alieno. Caſus. queſitum fuit vtrum poſt lit. conteſta. contra defunctum ex eius delicto teneatur heres. ⁊ quilibet ſucceſſor vniuerſalis, ⁊ ſi tenetur, in quantum tenetur. Et reſpondet imperator, quod tenetur inſolidum. Sed inſtat querens, quid ſi lis non eſt conteſt. Reſpondet imperator ſub duabus regulis, vna expreſſa in tex. alia a contrario ſenſu ſumpta. Regula expreſſa eſt, quod tenentur ſucceſſores de eo quod ad eos peruenit. ſed a contrario ſenſu ſequitur alia regula contraria: ꝙ non tenentur de eo quod non peruenit. Sed inſtatur, quare tenentur de peruentis? Reſpondet im-
1 perator, ne ex alieno maleficio locupletentur. hoc dicit. ¶ No. poſt lit. conteſt. de iure validam, nam inualida conteſtatio nihil operatur: vt. ſ. de lit. conteſt. authen. offeratur. in fi. ⁊ ibi gloſ. not. ſic in citatione. nam inualida citatio nihil operatur: vt. j. ne de ſtatu. defun. l. ſi pater. ⁊ not. extra de ap. c. vt debitus honor. ⁊ ideo ſi poſt terminum a iure vel a iudice prefixum, eſſet de facto lis conteſt. nihil operaretur: quia terminus abſoluit reum: vt. ff. de adult. l. accuſaturus. ⁊ not. ff. de accuſa. l. Titia. ſecundum intellectum Alberici. qđ no. ſucceſſores. ſcilicet vniuerſales. vt. no. ff. de eden. l. quidam. §. is autem. ⁊. ff. de excep. do. l. vlt. §. et quadrante. ¶ Inſolidum. i. inſolidã rem ⁊ inſolidam penam petitã. Alioquin. i. ſi non eſt lis conteſt. ⁊ ſic eſt conditio aduerſatiua. Ad eos. ſcilicet ſucceſſores vniuerſales. peruenit. ſ. ex delicto, vel occaſione delicti. puta delinquens rem furtiuam conſumpſit: ⁊ rem propriam conſeruauit, alias conſumpturus: vt. ff. de petitione heredi. l. ſed ⁊ ſi lege. §. quod autẽ. nam qꝛ per hoc pinguior hereditas peruenit ad heredem, ipſa res ſubrepta perueniſſe videtur. text. eſt no. ad hoc. ff. qđ me. cau. l. ſi ipſa. ſecundũ Nico. de ma. Dicentur. ſ. ſucceſſores. a quibus turpia lucra conuenit extorqueri: vt. ff. de calum. l. in heredem. ¶ Not. collige per tertiam dictis. ¶ Oppo. quod heres etiam lit. conteſt. nõ teneatur: qꝛ morte delinquẽtis crimẽ ⁊ pena extinguit̃. vnde tex. dicit ꝙ requiritur ſententia cõdemnatoria, vt pena tranſeat ad heredem. delictum enim mortuum eſt non tranſire: vt. ff. de accu. l. ex iudiciorũ. de pub. iu. l. defuncto. ff. de pe. l. crimen. Sol. noſtra. l. loquitur quãdo de crimine ciuiliter agitur ad burſam actoris: vt no. de popular. ac. in rubri. ff. de termi. moto. l. Agraria. ſed leges contrarie loquuntur quando agitur criminali-
2 ter. ⁊ ſic iſta. l. non obſtat. ¶ † Prima igitur pars materie noſtre ſit de cauſa criminali, in qua materia trado quatuor regulas, que patebunt ſi inſpexeris. Prima, ꝙ pene afflictiue animati corporis finiuntur morte. ⁊ eſt ratio: quia ſunt pene ſenſus: at mortuus nõ ſentit, ⁊ ideo ſi quis etiam poſt ſententiam naturaliter decederet, non deberet in eum ciuilis executio fieri: puta ſuſpendiũ, vel decapitatio: licet quidã in cõtrarium vtantur, vt no. per Cy. ſ. qui te. fa. poſ. in. l. ij. vtentes autẽ cõtraria conſuetudine fundant ſe: qꝛ cum factus ſit ſeruus pene: hoc corpus eſt fiſci corpus: vt. l. j. de cada. punit. ſed hec non eſt vera ratio. l. in metallum. ff. de iure fiſ. ⁊ iſta prima regula eſt vera quo ad penã perſonalem, que requirit animatũ corpus: ſecus quo ad penam ſepulture denegande: quia non põt ſepeliri, niſi impetrata licẽtia a iudice, qui condemnauit: vt. d. l. j. ⁊. ij. eiuſdẽ tituli. ⁊ no. in. c. de penis. in cle. Et eſt ratio: quia pena priuationis ſepulture reſpicit corpus abſq3 aĩa exiſtẽs. viuus enim nõ ſepelitur, ſed mortuus. ⁊ ideo de natura huius pene eſt hec, ꝙ poſt mortẽ infligatur. Quedã ſunt pene priuatiue ſtatus hominis: ⁊ idem. qꝛ mortuo ſubiecto, non cadit priuatio, nec habitus: vt. ff. de ope. li. l. qui libertinus. §. poſthumus. ⁊ arg. ff. ad. l. aquil. l. huic ſcripture. Quedam ſunt pene confiſcatiue, ⁊ hic refert, aut eſt facta confiſcatio ipſo facto, ⁊ tunc bona ſunt ad fiſcum applicata, ⁊ defunctus non habet heredẽ, niſi fiſcum, qui eſt quaſi heres, ⁊ auocat bona a quolibet detentore: vt in aut. de mo. ce. nup. in ꝯn. ⁊ in. c. j. de homi. li. vj. ¶ Idẽ ſi bona nõ ſunt cõfiſcata, ſed eſt eo ipſo adminiſtratio interdicta: vt non poſſit delinquẽs diſponere de bonis, nam eo modo quo nõ põt teſtari expreſſe, eo modo nõ poteſt relinquere abinteſtato cum effectu: vt in crimine leſe maieſtatis: ⁊ hereſis. vt inſtit. de her. abint. §. per contrariũ. ⁊ in. d. l. ex iudiciorũ. ⁊ facit rõne ſui. ff. de leg. ij. l. codicillis. §. pe. Interdum bona non ſunt cõfiſcata, nec adminiſtratio bonorũ interdicta. ⁊ dic aut nõ ſunt confiſcata, quia ſentẽtia nõ eſt lata, aut qꝛ ſñia eſt appellatione ſuſpẽſa. primo caſu ſunt opin. nã Hug. dicit ꝙ heres tenet̃ cãm proſequi, alias nõ poſſunt ei auferri bona. ⁊ vtit̃ iſta rõne, qꝛ paria ſunt non iudicatũ, ⁊ nõ appellatum. vt. l. j. in fi. ad turp. ſed app. pendẽte tenetur exequi, ita vt primũ iudicium pendens. Alij dicũt contrariũ, fatẽtur enim in ſecũdo membro, videlicet in appellatione, ꝙ vbi ſunt bona expreſſe adempta, heres tenetur appellationem proſequi propter bona: ſecus ſi nulla ſit lata ſententia: ⁊ eſt ratio differentie, quia appel. non omnino extinguit pronuntiatum. ſed remanẽt reliquie ſententie iam late. ff. de admi. tut. l. chirographis.
3 §. fi. qđ credo verius. qꝛ text. in. l. ex iudiciorũ. exigit ſententiã. ¶ † Sed
a hic dubitatur, quid ſi interuenit [a] aliquid qđ equiparet̃ ſñie: puta confeſſio ſolennis in iudicio? dicit Specul. ꝙ tunc bona poſſunt applicari
b fiſco, [b] non obſtante morte rei. ⁊ non dicit Iudex quod cõdemnat mortuum, ſed quod bona confiſcat, in Specu. de act. §. j. verſi. quid ſi latro. hoc tenet Bartol. ff. de priua. deli. l. j. ⁊ hoc verum, niſi heres reuocet confeſſionem, ⁊ probet contrarium, per ea que no. ff. de ap. l. creditor. §. iuſſus

iuſſus. in gl. ord. plus videt̃ dicẽdũ, ꝙ etiã ſine cõfeſſione, ſi erat conclu-
ſum in cauſa, ⁊ liquido pbato maleficio, ꝙ nõ impedit̃ ſententia: q2 cum
eſſet de neceſſitate eam ferri, quodammodo trahit̃ retro. ar. ff. de mini.
l. deniq3. §. j. dic ergo. ad. l. ex iudiciorũ. qđ requiritur ſentẽti:, vel equi-
pollens, vel aliquid qđ neceſſario inferat in cõfiſcationẽ. qđ eſt not. Qđ
dico in confiſcatione, idem dico in penis pecuniarijs conſiſtentibus in
certa quantitate, puta in centũ, vel mille. q2 eadem eſt ratio ⁊ natura li-
4 tis. ¶ † Modo dubitatur: mortuus eſt reus ante ſententiam, heredes
rei pro eorũ intereſſe, ⁊ pro purganda infamia defuncti, volunt ꝙ pro-
cedatur ad ſententiam, nũquid hoc poſſunt? Reſpondeo, caſus eſt vni-
cus in iure ꝙ ſic. ff. de adi. le. l. filio. §. Seia. ¶ † De vno quero, lata eſt
5 ſententia implicita in perſona, ⁊ pro bonis eſt appellatũ, nunquid he-
res teneatur proſequi app. ratione bonorũ? tex. diſtinguit. j. ſi pendẽ. ap.
mors interue. l. iij. dic aut cõdemnatio perſone includit bona per conſe-
quentiam: aut ſunt eque principalia. primo caſu non eſt neceſſe ꝙ heres
proſequat̃: q2 extincto principali, extinguit̃ acceſſoriũ. Scđo vero caſu
ſunt eque duo principalia: ⁊ licet vnũ tollatur, aliud remanet: vt. ff. de
ſer. vrb. predi. l. ſi domus. ¶ Sed hic dubitatur, quomodo hoc cogno-
ſcam. Bartolutius de pratis in diſputatione ſua dicit hoc cognoſci ex
cauſa. nam ſi vbi Iudex debet apponere bona in conſequentiam, cauſa
augẽdi penã. poſuit principaliter. tũc quodlibet intelligitur principale,
ſecus ſi ſine cauſa. Bar. dicit, ꝙ hoc cognoſcitur ex verbis, aut enim eſt
appoſita coniunctio, cũ, aut cõiunctio, ⁊. primo caſu venit acceſſorie: ⁊
exprimitur prout eſt tacite. Secũdo caſu venit principaliter, ⁊ ideo ali-
quid operat̃: q2 aliter exprimit quã interſit. arg. l. ſi cui. ff. de fun. inſtru.
hoc ipſe tenet in. d. l. j. j. ſi pen. app. ⁊ in. l. hec verba. de leg. j. ¶ Sed ego
dico hoc colligi potius ex mente iudicis. Nam ſi Iudex appoſuit iſtam
clauſulam iuſtificatiuam: ꝙ ſi ſentẽtia eſſet ſupra ius reducebat ad ius
cõe, tũc q2 cõſtat ꝙ noluit aggrauare penã iuriſdictio: ⁊, ponitur pro cũ
⁊ ſi aliter poneretur, hec ſola ratio iuſtificaret appellationẽ, qđ illud qđ
poſuit principaliter, debuit ponere in cõſequentiam, ⁊ ſic ex ipſo tenore
ſententie iuſtificat̃ app. in. l. j. §. biduũ. ff. quando ap. ſit. ¶ Sed hic du-
a bitat̃ [a] de ſentẽtia bãni. bãnũ em̃ eſt interlocutoria: q2 fert̃ lite nõ cõte. ⁊
ex cõtumacia: nunqd ergo bãnũ trãſit ad heredes? Dy. in. l. ex iudicio-
rum. ſentit quod non. Bar. ibi ſentit contra. pro Dyn. facit quia ex in-
terlocutoria non oritur actio. pro Bartolo facit quia interlocutoria
6 oritur officio iudicis: vt. l. ſi quis miſſus. ne vis fiat ei. ¶ † Pro decla-
ratione huius paſſus, quero, quid eſt quod facit penam tranſire ad he-
redes in criminali? Reſpondet Bartol. in. l. defuncto. ff. de pu. iudi. ꝙ
eſt quaſi contractus, qui tacite celebratur inter fiſcũ ⁊ cõdemnatũ. Sed
tunc arguo, per ſolã cõtumaciã non quaſi cõtrahitur: vt no. inſti. de no-
xa. §. fi. ergo ceſſat ratio trãſmiſſionis. hoc cõfirmo per dictũ cuiuſdam
doc. in. l. pe. j. qui bo. ced. poſſ. Aduerte, non credo verum: quod in ſen-
tentia lata criminaliter cõtra aliquẽ, quaſi cõtrahatur. Nã tunc ſeque-
retur ꝙ ex criminali oriretur ciuilis in factũ. Itẽ quia criminalis ver-
teretur in ciuilem. ¶ Item merũ imperiũ verteretur in ſimplicem iu-
riſdic. Itẽ q2 pater filio condẽnato criminaliter teneret̃ de peculio. con-
tra. l. ſi filius. de bo. dã. dico ergo ꝙ non quaſi contrahit̃, ſed ex authori-
tate ſententie ligat̃ circũſpecto quaſi cõtractu ſententie. ergo crimina-
liter tribus remedijs executioni mandatur, ſcilicet per accuſationẽ, non
dico actionẽ in factũ. Itẽ per accuſationẽ iudicij, vt verbũ ſonat. Item
officio iudicis. Nec eſt mirandũ ꝙ ſic vocat̃: q2 ad exẽplũ ciuiliũ crimi-
nalia redigunt̃: vt. ff. de pen. l. abſentẽ. Vel poteſt breuius dici, qđ totũ
hoc videtur iudicis officium: Quia accuſatio nihil aliud eſt quam offi-
ciũ iudicis intentatũ ad punitionis effectũ. Denũtiatio nihil aliud eſt
quã intentio criminis ſine cõcluſione. Inquiſitio nil eſt aliud, niſi iudi-
cis imperiũ, ⁊ ei inherens officiũ tendens ad punitionẽ criminũ. Quod
enim iſta officio nobili explicẽtur: dicũt doc. in. l. Imperiũ. ff. de iuriſ-
di. omni. iud. ¶ Quid ergo dicemus de queſtione propoſita de banno,
nunquid tranſeat ad heredes? Rñ. debes ſcire ꝙ pena banni venit ſta-
tuto ſi quis ius dic. non obtẽ. que pena non tranſit in heredem niſi lata
ſententia: vt. ff. ſi quis ius di. nõ ob. l. j. in fi. ⁊ ideo ſi poſt bannũ ſenten-
tia deſiderat̃, vera eſt opi. Dy. Sed ſi per ſtatutũ bannũ traheret ſecum
ſuũ effectũ cõfiſcandorũ bonorũ, vel alterius pene pecuniarie, eſſet vera
opin. Bart. Sed dubitatur eo caſu quo pena tranſit in heredem, quid ſi
b heres appellet: vtrũ ficta cõfeſſio [b] defuncti ratione cõtumacie nocebit
heredi? ⁊ videtur ꝙ non. vt. ff. de iure fiſci. l. eius qui delatorem. ſed ibi
ficta cõfeſſio ſtabat in ſuis finibus: ſecus ſi tranſit in condemnationem
7 iudicis, vel legis, vt ibi patet. ¶ † Scias autẽ quandocunq3 in lege vel
ſtatuto cauetur ꝙ aliquis habeatur pro confeſſo, intelligit̃ ſi debet ha-
beri id eſt ſi videtur iudici. vnde dicit Bar. ibidem, qđ ſuper hoc eſt in-
terloquendum. facit. s. de rebus credi. l. generaliter. §. j. In contrarium
facit quod not. j. ad trebel. l. penult. Satis enim eſt quod ex actis appa-
ret: quia quod certum eſt, non indiget declaratione. ff. de proba. l. quo-
ties. §. fi. in glo. ⁊ quod no. in. l. j. in. fi. de do. prele. So. vbi negatur con-
c tumacia, eſt pronuntiandum: [c] alias non eſt neceſſe, ex quo liquet ex
actis. quia ſi non negatur: iſta non eſt queſtio emergens, ⁊ ideo non
pronuntiandum. Si autem negatur, iſta eſt queſtio emergens: ⁊ ideo
8 pronuntiandum. ¶ † Sed hic reſtat dubium, quid ſi eſt lata ſenten-
tia: ⁊ ſumus in tempore appellandi, quando reus decedit naturaliter?
d gl. fin. [d] in. l. ex iudiciorũ. dicit, qđ eiuſdẽ eſt natu-
re tẽpus appellãdi, ⁊ tẽpus proſequẽdi. vbi ergo
bona veniũt in cõſequentiã, heres non tenet̃ ap-
pellare, ſecus ſi principaliter. hãc gl. tenet Dyn.
Bart. ſentit cõtrariũ. ff. de verb. ſ. g. l. ſi qua pena.
vbi dicit eſſe caſum, ꝙ ſtatim lata ſentẽtia, que-
libet pena pecuniaria criminaliter impoſita trã-
ſit ad heredẽ. ⁊ ſecus dicit eſſe in mulcta, ſi reus
decedit intra tẽpus appellãdi, que opi. procedit
ex abſono intellectu illius tex. Nã tu debes ſci-
re ꝙ iſte tex. vult ponere differẽtiã in potentia
appellãdi: ⁊ in forma inter penã ⁊ mulctã. Nam
ille qui dicit appello a pena: inepte appellat: q2
a grauamine legis: ſed ille qui dicit appello a
mulcta: apte appellat: quia in mulcta nõ grauat
lex, cum non determinet eius quãtitatẽ. Si autẽ
quis diceret ego appello: q2 nõ ſum culpabilis:
vel q2 nõ eſt probatum, vtrobiq3 procederet ap-
pellatio illa: ergo lex vult ꝙ appellatio fruſtra-
toria non iuuet appellantem, vel eius heredem.
⁊ ibi nullum eſt datum tempus ad appellandũ:
cum appellatio ſit impoſſibilis a grauamine le-
gis. vbi autẽ appellatio eſt poſſibilis, idem ope-
ratur tempus appellandi, quod tempus proſe-
quendi. Dicit enim ille text. in fine, quod quan-
do pecuniaria pena iam eſſet ſtatuto limitata,
Iudex non habet arbitrium ſupra, vel infra. ⁊
ideo potius refert verba legis penam imponen-
tis, quam ipſe imponat: vt not. ff. de probatio. l.
cum probatio. In hoc enim non grauat, ſed ius
exequitur. ergo a tali actu non appellatur. ar.
extra de appe. ca. nouit. adde ſi pendente appel-
latione moritur reus, qui fuit condemnatus, ⁊
appellauit: vt. l. iij. j. ſi pen. ap. mors inter. vt di-
ctum eſt. Sed quid ſi reus fuit abſolutus, appel-
lauit actor, ⁊ appellatione pendẽte deceſſit reus
nunquid heres rei pro quo fuit lata ſentẽtia te-
netur vlterius proſequi appellationem? ⁊ dic ꝙ
idem vtrobiq3. caſus eſt. ff. de iur. fiſci. l. Lucius.
9 ¶ † Quero, mortuo reo quomodo formabuntur
verba defenſionis, vel ſentẽtie? Reſpondeo gl.
habes. vt not. ff. de bo. autho. iu. poſ. l. ſi ſeruus.
in fi. vbi videas. ¶ Procedo vlterius. dixi enim
ſuperius quando damnatus decedit intra dies
decem naturaliter: modo pone ꝙ nõ deceſſit na-
turaliter, ſed quidam eum morti tradidit: ſicut
quotidie fieri videmus: q2 damnatos velox pe-
na cõſumit. vt apparet. j. de app. l. addictos. ⁊. j.
de penis. l. cũ reis. ⁊. ff. de ap. l. nõ tantũ. ff. de in-
iuſto teſ. l. ſi quis filio exheredato. circa mediũ.
10 ¶ † Modo quero, nũquid heres poſſit appro-
bare propter bona ad reperationem eius vite?
Nã manifeſtũ eſt nõ poſſe: vt no. ff. de ver. ſign. l.
ſi qua pena. Iſta queſtio vnũ pſupponit, ⁊ aliud
qrit, ꝙ ex inferioribꝰ apparet. pſupponit enim ꝙ
intra decẽ dies a die late ſñie, niſi ſit appellatũ,
poſſit fieri capitalis executio. Super quo dicas:
aut ſñia eſt lata in cõuictũ ſpõte cõfeſſuz, vel in-
uentũ in flagrãti crimine: tũc executio differẽda
nõ eſt: q2 appellatio eſt notorie calũnioſa, cui per
iudicẽ dz pcludi via: q2 reipu. intereſt. ff. de ap. l.
cõſtitutiões. de publicanis. l. licitatio. §. qđ illici
te. ad. l. aql. l. Ita vulneratus. s. de ferijs. l. puin

a ¶ Hic dubitatur. Not. quod licet ſtatu. dicat quod aliquis habeatur
pro confeſſo, intelligitur ſi iudici videbitur. quod bene not. vide Ang.
qui notanter dixit in. l. quandiu. la. ij. ff. de acquir. here. ꝙ vbi ſtatuitur
terminus alicui ad agendum, lapſo termino auditur, niſi Iudex pro-
nuntiet illum non audiendũ. quod eſt no. alic. Innoc. in. c. lator. qui fil.
ſint legi. ⁊ do. Ioã.
ibi dicit ꝙ Innoc.
illud nõ dixit ibi,
ſed bene dixit in. c.
fin. qui mat. accu.
poſ. licet in finere-
citet alios tenere
contra. vide Bal.
in. l. j. de confeſ. in
pen. char. vbi dicit
quod ipſo iure ha-
beat̃ pro confeſſo:
nec requirit̃ ſenten
tia interlocutoria,
niſi iudici videa-
tur an requiratur
citatio in ipſa de-
claratione, vide
Spec. in tit. depo-
ſi. §. viij. vbi tenet
ꝙ nõ, ⁊ ꝙ requira-
tur ſententia. vi-
de Bart. de iur. ca-
lum. in. l. ij. §. fina. ⁊
Mod. extra ď iur.
calum. cap. fin. Tu
vide Angel. in. l.
Titia. ff. de accu-
ſa. Inno. in. d. c. fi.
vide qđ not. Abb.
in. c. cũ cauſa. de re
iudic. vbi tenet qđ
ſi aſſignetur termi-
nus, elapſo termi-
no, non eſt opus
noua citatione. et
ſic videtur proba-
ri. ⁊ vide in ſimili
Bald. in. l. ſi quis
intentione. ff. de
iudi. vbi etiã requi
ritur citatio, quã-
do quis declaret
iudiciũ ſuum am-
biguum. An. Bar.

b ¶ Ficta confeſ-
ſio. Et de ficta con
feſſione vide Bar.
in. l. eius qui dela-
torem. ff. de iure fi-
ſci. ⁊ in. l. manife-
ſte. ff. de iureiur. et
Ange. ⁊ Bal. in. l.
ij. j. qui teſt. fa. poſ.
in cap. ſi vaſallus.
ſi de feu. fuer. con.
tro. ⁊ in. l. ita de-
mum. s. de procu. ⁊
de ficta probatio-
ne in. l. ſi is cũ quo
ff. de iureiuran. et
Bar. in. l. ij. in. §. ꝙ
ſi actor. s. de iu. cal.
hoc dicit Domi,
Andr. Barba.

c ¶ Pronuntiandum. tamen ſi contra negãtem procedatur ad vlteriora,
puta ad primum decretũ abſq3 vlla alia pronuntiatione, valebit pri-
mum decretum: quia videtur reijcere illam queſtionem emergentem. c.
ex parte. el. ij. de appella. not. Bart. in. l. a procedente. s. de dilat.

d ¶ Glo. ſing. Not. j. ⁊ vide an illa gloſ. dicat verum. d. Ioan. de Imo. in
l. qui a latronibus. §. fina. ff. de teſtam. vbi plene examinat: vide que dixi
in regula. j. de lit. conte. remiſ. ad Bald. in. l. j. C. de confeſ. ⁊ vide gloſ. in
cle. iij. de regular. ⁊ in. c. peruenit. el. j. de ap. que dicunt quod non requi-
ritur citatio in declaratoria ſententia declarante quem incurriſſe penã
legis ipſo iure. Andreas Barbatias.

ciarum.de offi.pref.l.congruit.⁊ ideo ſm Bart.
videmus ꝙ in ore iſtorū aliquid ponitur,vt non
poſſint loq. nec eſt hoc improbabile in tali caſu
quia Iudex non debet pati iuriſdictionē ſuam
deludi tali caſu.⁊ qḋ eſt notorie iniuſtū, videtur
ineptum.facit ꝙ no.Jan.in.c.j.de offi.vic.⁊ gl.
in.l.qui cū natu.§.ſi patris.ff.de bo.lib.⁊ hoc ca
ſu oīs appellatio interciſa eſt, nec tractandum
eſt de herede:cū mortuus ſit ſeruus pene: vt.ff.
de penis.l.q vltimo. nā ſeruus pene nulla bona
in ciuitate relinquit: vt.l.tutelas.§.ſi libertate.
de cap.dimi.ergo non hꝫ heredem,vt.ff.de vulg.
ſubſti.l.lex cornelia.in rōne ſui. tñ hoc caſu bene
poſſent ſuccedere quedā pſone,nō ex teſtamento
nec hereditario iure:ſed per aut.bona damnato
ruꝫ. Et tūc dic, ꝙ aut bona nō ſunt expreſſe ad⸗
empta:⁊ tūc non expedit appellare:q2 bona ſunt
eorū ex bñficio illius aut. Aut bona fuerunt ex⸗
preſſe adēpta a iudice aggrauante penā reſpectu
bonorū:⁊ tūc expedit appellare, alias ius taliuꝫ
perſonarum lederet.ar.ff.de iur.fiſ.l.res que.§.j.
⁊ non appellatur hic: q2 ſnia ſit iniuſta reſpectu
mortis, ſed q2 alterata fuit pena in preiudicium
nō delinquentiū. Interdū aūt eſt cōfeſſus tantū:
⁊ dubitat̃ vtrū procedat appellatio.⁊ gl.in.c.ro⸗
mana.§.ſi aūt.de ap.li.vj.dicit ꝙ non.preſertim
in themate iſto,qñ fuit traditus morti,non reuo
cata cōfeſſione.⁊ illā gl.ſequit̃ cōis practica aſſeſ⸗
ſorū, qui oēs vident̃ homicide: q2 in camera tor⸗
quēt, ⁊ ad banchū faciūt ſcribi ꝙ ſponte cōfeſ⸗
ſus eſt,niſi ſalues eos,q2 nō torquēt, vt ſic reſpō⸗
deat,ſed reſpōdeat vt ſibi videbit̃.vtrūqꝫ pōt ſal⸗
uari,ſcꝫ ꝙ fuit tortus vt reſpondeat:⁊ ꝙ ſponte
ſic reſpōdit.ff.de pcu.l.mutus.§.is qui. tu dic ꝙ
hoc caſu heres pro ſuo intereſſe poteſt appella⸗
re, ⁊ vincet pbādo cōtrarium: vt no.ff.de appel.
l.creditor.§.iuſſus.⁊ ſi tu dicis ꝙ deceſſit ſeruus
pene: vt.l.q vltimo.reſp.q2 appellatio iuſtificata
fingit̃ retro.quapropter etiā teſtamētariū here⸗
a dem [a] habet, vt.ff.de infa.l.furti.§.j.q2 iſte fictio
nes trahunt̃ ad hereditatē mortuorum: vt.ff.de
iniuſto teſta.l.ſi quis filio.§.penul.⁊.l.ſi exhere⸗
datus.ad ſill. ¶ Et aduerte, q2 ſi Iudex fauore
vel odio pcederet iniuſte, teneret̃.l.cor.de ſica.vt
ff.ad.l.iul.repe.l.lex iulia de repetūdis.§.fi.⁊ ibi
eſt tex. mirabilis de eo qḋ facit Iudex ex crude⸗
litate vel nimio calore furoris. Itē tenet̃.l.cor⸗
nelia de vi publica, ſi poſt appellationem morti
tradit,vel iniuſte impedit ne appelletur: vt.ff.ad
l.iul.de vi pub.l.lege iulia.⁊.l.qui dolo. ecōtra ſi
facit iuſtitiam in veritate,quanquam contra cō⸗
feſſum per tormenta,cū ipſi iudici eſſet nota cul⸗
pa: dicitur ius facere.quod no. fruſtra. in gl. no.
Et qualiter probetur tortura contra officialem,
vide.Bar.de no.oper.nū.l.de pupillo.§.ſi quis
11 ipſi. ¶ †Sed incidenter hic dubitatur de banni
b to, [b] qui poſtea capitur, ⁊ decapitatur: vtrum
efficiatur ſeruus pene:⁊ videtur quod ſic per lo⸗
cum ab effectu: decapitatur enim: ſed tu dic qḋ
iſte locus ab effectu non ſufficit, niſi ſumatur ab
authoritate ius dicentis: ⁊ propterea ſi ſenten⸗
tia non tenet, iſte non decederet ſeruus pene: vt
ff.de penis.l.ij.⁊ ibi eſt tex.no.quia proprie non
dicitur ſententia, niſi que tenet. Ista autem au⸗
thoritas pendet ex diffinitiua,non ex interlocu⸗
toria: ⁊ ideo iuſſi ſuſpendi per bariſellū ſeu offi⸗
cialem, qui de facto fecit hmōi iuſſum: q2 cū ta⸗
lis iuſſus ſit interlocutorius, nō decedunt ſerui
pene, quia interlocutoria ſtatutū non mutat: vt
ff.de infa.l.qd ergo.§.quantū. ¶ Ex his appa⸗
c ret,ꝙ bānitus [c] occiſus a ſuo inimico ſtatuto p⸗
mittente,non decedit inteſtabilis: quia liberta⸗
tem, que eſt puplici iuris,⁊ de iure naturali,non
poteſt auferre priuatus.⁊ tene menti. Expedita
eſt hec particula de criminali, cum aliquibus
ſuis appenditijs. ¶ Modo procedamus ad
alia ſcilicet ad cauſas ciuiles.⁊ primo ad eas que
oriuntur ex delictis: ſecundo ad eas que ex cōtra
ctibus, ⁊ in vtroque dubitatur. primo quo ad
tranſmiſſionem actiuam: ſecūdo quo ad tranſ⸗
12 miſſionem paſſiuam. ¶ †Quero, nunquid actiones ex delicto [d]
d tranſmittuntur actiue: Reſpondeo,aut ſunt ad vindictam,⁊ non trāſ
mittuntur niſi lite conteſtata. vt.l.cum emancipati.§.emancipatus.
ff.de collatio.bono. dicit Nicolaus de mata. quod ſufficit citatio per
l.conſtitutionibus.ff.de actionibus ⁊ obligatio.Barto.dicit quod lo⸗
co conteſtationis habetur pro hoc iuſſio ex primo decreto.ita no.Pe.
in.l.prima.ff.de priua.delic.Ego dico quod requiritur cōteſtatio, vel
mora rei in conteſtanda lite. vt.ff.ſi quis cau.l.ſi eum.§.fina.ſi autem
non ſunt actiones ad vindictam: tunc bene recipiunt tranſmiſſionem:
vt inſtitu. de perpet.⁊ tempor.actio.§.ſed heredibus.⁊ eſt ratio: quia
actiones ad vindictam non habent originem a re tranſmiſſibili, vel
patrimoniali. Sed inherent oſſibus offenſi: ⁊ ſi offendens non eſt ſol⸗
uendo, ſuccedit alia vindicta loco prime: quia luit in corpore, qua pe⸗
na probata,abſolutus eſt: vt.ff.de iure pat.l.diuus veſpaſianus.actio
nes enim populares ſunt huiuſmodi nature: q2 magis cōcepte propter
contemptum reipublice, quam ad rei perſecutionem: vt.ff.de verb.ſi⸗
gni.l.ſi cui.§.quod ſi ex populari.⁊.ff.de iuriſdic.om.iudi.l.ſi familia.
13 ¶ †Secundo quero de tranſmiſſione paſſiua, quando moritur debi⸗
tor, vtrum heres huius teneatur ex delicto defuncti, loquor lite non
conte.vel quaſi,⁊ quando ad heredē nil peruenit:⁊ text.l.noſtre datre⸗
gulam,quod non.tamen glo.limitat regulā,ſed per quaſdam exceptio⸗
nes Tu vero dic cum queritur an ex dolo defuncti teneatur heres re
integra, ⁊ non locuples ex hoc, quod aut agitur ex contractu propter
dolum: aut agitur ex dolo propter contractum: aut agitur ex dolo, vel
abſtracto ab omni cōtractu,vel quaſi.primo caſu aut loquimur in con⸗
tractu bone fidei: ⁊ tenetur heres rei perſecutoria: ſed non penali ex
parte agentis, vt.ff.depoſiti.l.ſi hominem.§.datur.⁊.l.j.§.j. Idem in
ſtricti iuris: ſi dolus purgatur ex natura cōtractus: vt quia habet clau⸗
ſulam doli.vt.ff.de verborum oblig.l.ſtipulationes.§.cōmodiſſimum.
⁊.l.ex ea.§.fin.vel quia ex delicto res tranſiuit ad contractum.vt.ff.de
conſtitu.pec.l.qui iniuriarum. ¶ Si autem agitur ex delicto propter
contractum: tunc quia in contractibus ſtricti iuris iſte dolus purga⸗
tur,non per naturam contractus,ſed per naturam delicti, non tenetur
heres: vt.l.pretor.§.fin.de bon.autho.iudi.poſſi. Sed quero,quomodo
cognoſcam vtrum agatur ex contractu propter delictum: an ex delic.
propter contrac: Reſpondeo,intuere ſpeciem actionis propoſite. Et
ſcias quod quando contractus precedens delictum eſt nullus ipſo iu⸗
re: tunc dolus non poteſt purgari per actionem ex contractu,ſed neceſ⸗
ſe eſt agi de dolo: vt not.ff.de dolo.l.⁊ eleganter.in princi.vbi conſide⸗
ra, quod quandoque dolus oritur in ipſo contractu: ⁊ tunc loquitur
principium ipſius legis: quandoque ſeorſum poſt contractum in execu⸗
tione contractus: ⁊ tunc loquitur eadem.l.§.j. ¶ Tertio autem caſu
quando eſt dolus abſtrac.ab omni contractu, vel quaſi.aut loquimur
e de iure ciuili, ⁊ habet locum.l.noſtra: aut de iure canonico, [e] ⁊ tenetur
heres quatenus vires patrimonij patiuntur.nam cum ſit eadem per⸗
ſona cum defuncto,equum eſt teneri heredem,ſcilicet ad intereſſe, non
ad penas: vt extra de ſepul.c.parochiano.⁊ extra de rapto.c.in archie⸗
f piſcopatu.⁊ no.in.c.ꝙꝙ.extra de vſur.lib.vj.⁊ ideo heres vſurarij [f] te⸗
netur ad reſtituendas vſuras,ſicut hrs furis tenet̃ ad reſtituendā rem.
Nam etiam de iure ciuili ſpeciale eſt in furto, vt heres teneatur ad re⸗
ſtitutionem.vt.l.ſi pro fure.§.fi.ff.de condic.fur. Sed Nico.de mat.di⸗
cit hic heredem nō teneri de iure cano.niſi per aliqua inditia appareat
quod defunctus voluerit reſtitui, ſeu ſatiſfieri.⁊ eſt ſufficiēs indicium,
ſi fuit confeſſus preſbytero,⁊ ſumpſit ſacramenta eccleſie,ſecundū eum.
tene primū dictum,qḋ eſt ab omnibus canoniſtis approbatū. Ego dico
quod cōtra heredē furis,qui furatus eſt rē meā habeo cōdictionē furti⸗
uam. Sed quid ſi res non eſt mea,ſed quaſi mea, vel mihi obligata: an
habeo condictionē certi: dicit Nic.de ma.ꝙ ſic.q2 competit ad ſimilitu⸗
dinem condictionis furtiue: vt.ff.de condic.furt.l.⁊ ideo.§.Neratius.
14 ¶ †De vno quero,quid ſi extra iudicium eſt confeſſus me preſente,ſe
dediſſe mihi damnū, nunquid ex iſta cōfeſſione tenetur heres: videtur
quod ſic,quia eſt cauſa: vt.ff.de proba.l.cum de indebito.§.fin. Deter⸗
minatur contrariū: quia dicit quod hec confeſſio habet vim pacti: vt.l.
tale pactum.in princip.ff.de pac.ſed actio.l.aquilie,non naſcitur ex pa⸗
cto: vt.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.ergo non tenetur heres.
Tu dic heredē teneri: quia per iſtam confeſſionem videtur ſe conſti⸗
tuiſſe ſoluturum.vnde tenetur heres actione de cōſtituta pecunia: vt.ff.
15 de conſti.pecu.l.qui iniuriarum. ¶ †Extra quero,quidā fecit mihi fur
tum,ꝙ eſt crimen priuatū,ſicut patet ex ordine librorū ⁊ rubricarū,⁊ in
ff.nouo,ponitur in libro de priuatis delictis: vt patet in.l.penulti.ff.de
g condi.ob cauſam.ideo de furto non accuſat [g] quilibet de populo,ſed is
tantū cuius priuatū eſt intereſſe: nunquid me mortuo heres meus ac⸗
cuſabit: dicit Barto.quod ſic: q2 incipit ſua intereſſe.Ita not.in.l.vlti.
ff.de priua.deli.ꝙ nō videtur verū,q2 oēs actiones criminales ſunt ad
vindictā,⁊ ideo lite non inchoata nulla fit trāſmiſſio.⁊ ita teneo,q2 de⸗
bet intereſſe tempore delicti.vt.ff.de adul.l.ſi vxor.qualitas eñ per quā
quis admittit̃, vel ſuſcipit iudiciū, ſiue patit̃,tēpore maleficij ineſſe de⸗
vt.ff.de noxa.l.in delictis.§.ſi extraneus. ¶ Tertia qō eſt de tranſmiſ⸗
ſione actiua in puris cōtractibus,vel quaſi. ¶ Quarta eſt de tranſmiſ⸗
ſione paſſiua,q̄ eſt in gl.p teipſum videas,⁊ diuiditur glo.principaliter
in duas

a ¶ Heredē. Damnatus enī ad mortem,⁊ occiſus pendente appellatione pōt teſtari. idē etiam ſi occidatur intra tempus app. de quibus vide no. per Bal.in.l.iij.j.ſi pend.app.mors interue.in.j.col.

b ¶ De bannito. Vide etiā Bal.in l.ſi.j.ſi a nō comp.iudi.

c ¶ Bannitus. Vide etiam qḋ nota. Bald.in.l.ij.j.qui te.fa.poſ.

d ¶ Actiōes ex delicto. Vide de hoc Bart.in.l.ſi filiuſfa.ff.de iudi. Cel.

e ¶ Canonico. Adde Bal.in.l.furti.j.de fur.

f ¶ Uſurarij. Vide Bartol.in.l.j.ff.de priua.delic.

g ¶ Non accuſat. An ex furto accuſetur quilibet de populo.vide gloſſ.

in duas partes:q2 primo loquitur in priuatis delictis principaliter, vel
incidenter cõmiſſis purgandis per ciuile remedium. In.ſcða parte lo-
quitur de publicis criminibus purgãdis per criminale remedium.ſcða
ibi.In publicis aũt. Itẽ prima pars glo. ſubdiuiditur principaliter in
duas partes.quia prima loquitur in actionibus ex delicto, vel quaſi.ſe
cũda de actione ex 3ctu,vel quaſi. ſcða ibi,ſi aũt ſit ex 3ctu. Item prima
ſubdiuiditur in duas.q2 prima loquitur de trãſmiſſione actiua,ſecun-
da de paſſiua. Secunda ibi.ſi.r. Scða ſubdiuiditur in duas: q2 prima
tractat de trãſmiſſione in illo ꝟſi.ſi aũt ſit ex 3ctu,vſq; ibi, Item contra
heredes. Secunda tractat de tranſmiſſione paſſiua, vſq; ad verſi.in pu
blicis.non ſunt hic alia. Modo habes ſi pẽdẽte ap. morit reus,qui fuit
cõdẽnatus,⁊ appellauit:habet locũ lex in pẽdẽte appellatiõe: Sed quid
ſi reus fuit abſolutus, ⁊ appellauit actore, ⁊ appel. pendente deceſſit,
nunquid heres rei pro quo fuit lata ſententia tenetur pro ſe app. dic
quod idem eſt. vtrobique caſus eſt.ff. de iur.fiſ.l.Lucius.

De conſtituta pecunia. Rubrica.

1 Mercator recipit a me in iſta ciuitate centum, ⁊ facit mihi dare
nonagintaquinq; in ciuitate Florentie,an hoc ſit licitum?
2 Quid autem in tempore expreſſo,vel tacito.nu.3.
4 Mercator ſi conſtituit ſe ſoluturum aliquid ſub pena,quando dicatur
eſſe in mora?
5 Quid autem de loco?nu.6.
7 Conſtitutum ſi factum eſt ex falſa cauſa, quam conſtituens confitetur
eſſe veram,quid iuris?
8 Quid ſi prima cauſa elidatur poſt conſtitutum?
9 Conſtitutum,an poſſit fieri per nuntium generalem?
10 Diſcipulus contrahendo, vel conſtituendo, an obliget magiſtrũ ſuũ?
11 Inſtitores,an poſſint dominos obligare ad penam?
12 Litere mercatorum, an inducant obligationem?⁊ nu.13.
14 Libri mercatorum,an probent:⁊ contra quem?
15 Conſtitutum ſub qua forma fieri poſſit?

Quia aduocatus ſum artis mercantie:ideo ponam hic ſuper rubri.
quandam ſummulã,que proprie reſpicit facta mercatorũ,ipſi enim ma-
gis vtuntur iſta materia conſtituendi ſe ſoluturos pro ſeipſis, ⁊ alijs,
quã aliqð aliud genus.⁊ iſtã materiã diuido in partes.vij. Nam primo
querã circa res.ſcðo circa tps certũ cõuentionale. Item tacitũ ⁊ legale.
Itẽ circa cõdictionẽ.tertio circa locũ.quarto circa cauſam. quinto circa
perſonam.ſexto circa formã.ſeptimo ⁊ vltimo ſubdam quis proprie ſit
1 mercator. †Redeo ad primum,⁊ quero,nũquid hoc ſit licitum,[a] vcz
a ꝙ mercator a me recipit in iſta ciuitate.c.florenos, ⁊ occaſione cambij[b]
b facit mihi dare in ciuitate Neapoli nonagintaquinque? Breuiter dico
c quod ſic.hoc enim nõ eſt vſura,ſed periculi pretium.[c] dummodo nõ ni-
mis excedat modũ,ſed ſecundum generalem conſuetudinem mercato-
rum fiat:vt.ff.de nau.fe.l.periculi.⁊ iuris fictione, dando mihi literas,
vel conſtituens ſe ſoluendo Neapoli,non dicitur minus cõſtituiſſe re,⁊
2 ſic iſta cambia ſunt licita vſq; ad congruum, vel parum ſupra. †Se-
cundo quero circa tempus certum,ſcilicet an poſſit conſtituere pro no-
tem preſentibus decem ad annum?⁊ videtur ꝙ ſic:vt extra de do.inter
vi.⁊ vxo.c.per veſtras. Contrariũ eſt verum:q2 iſtud pretium temporis
eſt vſura:vt.ff.eod.l.hactenus.§.fina. Non obſt.c.per veſtras.quia ibi
ratione licite negotiationis pertinebant lucra, non ratione temporis.
3 †Tertio quero circa tacitum[d] tempus,quod eſt.x.dierum inter pre-
d ſentes.vt.l.promiſſor.ff.eod.inter abſentes autem arbitrio iudicis.vt
l.continuus.§.cum ita.ff.de verb.obl.nunquid per lapſum triennij,iſte
mercator,qui ſe conſtituit ſoluturum,immediate ſit in mora? ⁊ videtur
ꝙ non.quia hoc eſt indultum in beneficium, ergo non conuertitur in
e odium.Contrarium no.gl.[e] ff.eo.l.ſi duo.§.fi.facit quod no.ff.ſol.mat.
4 l.ſi mora. †Quarto circa conditionem, quero,mercator conſtituit ſe
ſoluturum fundum:⁊ ſi non ſolueret, cõſtituit ſe ſoluturum.x.qualiter
intelligitur ſi non ſolueret? Reſpond.primo ſi fuerit in mora ſoluendi:
vt.ff.eod.l.ſi duo.§.fin.nunquid autem in conſtituto nudo pacto poſſit
apponi pena? dicit ꝙ quantum ad penam non ſufficit nudum pactum,
vt.ff.eod.l.Titius.ſi autem interuenit ſtipulatio:tunc enim fideiuſſor
poteſt eſſe deteriore loco quam principalis propter moram:vt.ff.de eo
5 qð certo loco.l.centum capue. †Modo venio[f] ad locum,⁊ quandoq;
f locus ſine vlla determinatione profertur: ⁊ tunc ad ius commune re-
fertur:vt.ff.e.l.ſi duo.⁊ ideo ſi in iſta ciuitate ſit conſtitutum inter duos
Senenſes, non poterit conſtituens hic conueniri, ſi iſti mercatores ſunt
aduene:vt.ff.de iudic.l.heres abſens ⁊ not.in.l.iij.ff.de bo.aut.iud.poſ.
per Dy.ſi autem eſſet promiſſor ibi reſidẽs, vel cõuerſans,vel non cito
diſceſſurus,poſſet conueniri:vt no.ff.eod.l.eum qui.§.j.hoc autem pa-
tere poteſt ex qualitate pſonarũ:aut enim eſt appoſitus locus determi-
nato modo,⁊ iſte inſpicitur:vt.ff.de ſolu.l.quero.de verbo.obliga.l.qui
Rome.§.Callimachus.de act.⁊ oblig.l.traiectitie.§.de illo.aut eſt ap-
poſitus locus in voluntate, vel electione creditoris:tunc eligere poteſt
6 dummodo ibi inueniat debitorẽ:vt.ff.depo.l.Lucius.que eſt lex ad hoc
no. †Sed q̃ritur circa locum,ſi cõſtituo exiſtẽs Rome, me ſoluturũ
Capue, vtrũ creditor debeat ire Capuã,vel mit-
tere ad recipiendũ ſolutionẽ? ⁊ dic quod ſic.aliã
debitor nõ eſt in mora.vt.ff.e.l. Itẽ illa.⁊.l.La-
beo.de nau.fe.⁊ ideo ſuper hoc creditor debet fa
7 cere cõfici inſtrm. †Deinde venio ad cauſam.
circa quam quero, quid ſi cõſtitutum eſt factum
ex falſa cauſa, quã cõſtituens confitetur eſſe verã?
Reſpon.falſa cauſa appoſita in antecedẽtia vel
cõſequẽtia erroris.i.cõſtituti ꝑ errorẽ,nihil ope-
ratur, vnde cõtractus inualidus non cõfirmatur
ꝑ cõfeſſionẽ erroneã.ff.eo.l.fin. Sed dubitatur qd
ſi non per errorẽ,ſed ex certa ſciẽtia. Rñ.Si qui
dem nulla precedit obligatio, vz vt donũ:ſi autẽ
precedit,ſz eliſa ꝑ exceptionẽ.agit ex veteri cau- b
ſa,non ex donatione,vel de cõſtituto q2 vr exce-
ptionẽ donare.i.ex cauſa donationis deſtruere,
non rẽ.l.ꝙ ſi maritus.§.ſi quis.⁊.l.hactenus.§.ſi
8 quis.ff.e. †Item circa cãm, queritur an ſi poſt
cõſtitutũ prima cauſa elidatur,deſinat cõſtitutũ?
Rñ.aut iſta eliſio infert in obligatione veteri, c
⁊ in conſtituto ⁊ elidit vtrunq;, puta pactum de
non petendo.aut infert ſolum in veteri, ⁊ nõ in
noua,puta preſcriptio.⁊ nõ elidit conſtitutũ: vt
9 ff.eo.l.Itẽ illa.§.qð adijcitur. †Venio ad per-
g ſonam[g] ⁊ primo q̃ro de perſona nuntij, vtrũ per
generalẽ nuntiũ poſſit cõtrahi cõſtitutũ? Pone
enĩ quod ita reperitur in quodã inſtrumento,facio
talẽ meũ nuntiũ, cõſtituendo cũ quadã perſona
dans ei arbitriũ loquẽdi in perſona mea quicqd d
vult.dicit Bar.ꝙ hoc mandatũ non vz, quoniã
de eſſe nuntij eſt, ꝙ habeat formã ſpecificã: cum
ſit pica ⁊ organũ:vt.l.multũ.ſi quis alteri vel ſi-
bi.⁊.ff.eo.l.⁊ lz.⁊ ibi.per Bar.ipſe idẽ innuit con
trariũ.ff.de fideiuſ.l. Lucius.⁊ melius:q2 ſic ſe hz
litera,vt nũtius.⁊ ſufficiunt litere generales.ar. e
ff.de inſtito.l.cuicunq;.§.ſed ⁊ cũ fullo.ꝙ intelli-
10 ge vt.j.dicã. †Itẽ circa perſonã q̃ritur, vtrũ di-
ſcipulus cõtrahẽdo, vel coſtituẽdo obliget ma-
giſtrum ſuũ? videmus tota die in diſcipulis ſu-
torũ,qui portant pannũ ad cameram:deinde pi- f
gnorant,⁊ vendũt,nunquid tenetur magiſter ca-
mere?breuiter caſus eſt ꝙ diſcipulus vt diſcipu-
lus,niſi habeat aliud mandatũ,nõ obligat dñm.
Iſte eſt caſus no.in.l.cuicũq;.§.ſed ⁊ cũ fullo.ſed
tñ ſi patiente magiſtro cõſueuit negotiari in hu-
iuſmodi apotheca per hoc cenſetur inſtitor:⁊ tenetur
11 magiſter.arg.ff.ꝙ cũ eo.l.Titianus. †Quero
circa perſonam,an huiuſmodi inſtitores poſſint
obligare dños ad penas? dic ꝙ ſic, ſi ſunt pene g
de natura contractus:ſecus ſi extra naturã.pri-
mũ tñ fallit in officiali fiſci.qui nullam penã pro
mittere poteſt,vt.l.ſi procur.in prin.de iure fiſci.
vbi eſt text.not. Vnũ enĩ adde circa officiales h
publicos,ꝙ nõ pñt agnoſcere bonã fidẽ,ẽt ſi ha-
beãt arbitriũ, niſi iſta bona fides ſit iuncta obli-
gationi,vñ non poſſet ſoluere ex eqtate ſui capi-
tis vnum nummũ.argu. ff.de ſolu.l.ſi his cui.§.
Flauius.⁊ not.per Bart.in.l.j.§.hec verba. ff.ne
12 vis fiat ei.⁊c. †Modo quero circa literas mer
h catorũ,[h] an idicãt obligationẽ?dico ꝙ ſic, duo-
i bus concurrentibus[i] ſcilicet quod materia pa-
tiatur,⁊ quod loquatur diſpoſitiue.vt.ff.eo.l.Ti-
tius.ſecus ſi enũtiatiue:q2 tũc ꝓbãt.ſed nõ obli- h
gãt:vt.ff. depoſiti.l.Publia.§.finali.⁊ ideo in.l.
Lucius.de inſtitu.non obligatur inſtitor.quia
nihil promiſit:ſed ſolũ confeſſus eſt, ⁊ iſte eſt ve-
rus intellectus illius.l. Scðo circa hoc q̃ro,an
mercator poſſit reuocare lrãs anq̃ ſoluat? Sol.
dic quod ſi ſunt diſpoſitiue, nõ poſſunt reuoca- i

in rubri.de popularibus actio.⁊ Bartol.in.l.fi.de priua.deli.⁊ Bald.in
rub.j.qui accuſ.non poſ.⁊ do.Ioan.in rubri.ff.de publi.iudi.allega.in.l.
prima Andr.Barba.

a Licitũ.No.an cambia ſint licita,adde Bald.in.l.ij.j.de vſu.rei iudi.
in prin.⁊ glo.ibi.Bald.in.l.iij.j.de exer.not.etiã in.c. In ciuitate.extra
de vſu.⁊ Salice.in
aut.ad hec.j.ð vſu-
ris.in.xj.queſt.⁊.d.
Laurẽ.in tract.de
vſu. in. ij. pte.xvj.
q.cũ ſe.⁊ in.iij.pte.
in.j.q.per Archi.
xiiij.q.iij.c.j.gaſ.de
cal.in cõſ.xj.⁊ Mo
der. in.c.nauigãti.
de vſu.⁊ Bald.in
diſpu.inci. Statu
to cauetur ꝙ fene-
rator.in prin.

b Cambij.No.de
literis cambij. an
ſint vſurarie. vide
glo.in.l.iij.j.de ex-
erci. Andr. Bar-
bat.

c Periculi pretiũ.
⁊ pondera, q2 ho-
dierni mercatores
volunt pignus ⁊
volunt quod reci-
piẽs cambium aſ-
ſumat in ſe pericu-
lum. Andr. Bar-
bat.

d Tacitũ. Dies
tacita interpellat
pro homine: vt. l.
j. §. exactio. ⁊ ibi
Bald.j.de rei vxo.
actio.

e Not.glo.Iſtam
gloſ.etiam ponde-
rat Cy.⁊ Bald.in
l.fina.j.de iure do-
tium.

f Modo venio.
Vide qð no. Bal.
in.l.j.j.de nundi.⁊
que not.in.l.heres
abſens. ff. de iudi.
⁊ in.ca.j.de milite
vaſſallo qui cont.
eſt.ad Bald.
Andr.Barba.

g Perſonã. Vi-
de Bal.idẽ tenen-
tem in. l. multum.
j.hic alleg.

h Mercatorum.
An libri mercato-
rum probent, ⁊ an
valeat cõſuetudo,
quod ſtetur libris
mercatorum. vide
Bald. in. l. j. j. de
confeſ.⁊ in proem.
Codi. And. Bar-
bat.

h Mercatorum.
Idem tenet Bald.
in trac. de conſtit.
in verſiculo modo
quero.

i Concurrenti-
bus. Vide Mo-
dernio. in. l. prima.in principio. de verborum obligationibus. pon-
dera,quia debet diſtingui, aut illud interuallum eſt modici temporis.
⁊ tunc valet ſtipulatio:ſecus ſi longi,vt in.l.prima.§.j.de verbo.obliga.
Andr.Barba.